

РЕКОМЕНДАЦІЇ УЧАСНИКІВ
III Міжнародної науково-практичної конференції
«Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах
глобалізації»

22–23 вересня 2017 року у Хмельницькому університеті управління та права відбулась III Міжнародна науково-практична конференція «Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації», присвячена 25-річчю Хмельницького університету управління та права. Конференція проведена в форматі пленарного засідання, роботи дискусійних панелей за тематичними напрямками «Соціальні та поведінкові науки», «Публічне управління та адміністрування» та «Управління та адміністрування», а також проведення круглого столу «Розвиток підприємництва в умовах економічної глобалізації: європейський досвід та вітчизняна практика».

Організаторами конференції стали: Хмельницька обласна рада, Хмельницька обласна державна адміністрація, Хмельницька торгово-промислова палата, Хмельницький університет управління та права, Поморська академія (Польща), Університет Гарц (Федеративна Республіка Німеччина), Шауляйський університет (Литва), Хмельницька обласна організація спілки економістів України, Територіальне відділення ВГО «Асоціація платників податків України» у Хмельницькій області. У конференції взяли участь: 34 доктори з різних галузей наук; 58 кандидатів наук; 14 практикуючих спеціалістів і фахівців місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, 9 керівників підприємств і установ та їх структурних підрозділів; 19 аспірантів і здобувачів; слухачі магістратури та студенти вищих навчальних закладів.

Учасники Конференції дійшли висновку, що реалізація ефективної стратегії соціально-економічного розвитку держави в умовах інтеграційних перетворень потребує докорінної модернізації технологічної, інституціональної, кадрової, організаційно-управлінської бази національної економіки.

У зв'язку з цим основна увага науковців та практиків була спрямована на пошук інструментів розвитку сучасної конкурентоспроможної промисловості; підтримки високотехнологічних галузей, розвитку науки і освіти як ключових факторів зростання; забезпечення сприятливого інвестиційного клімату країни та її регіонів; стимулювання міжгалузевого партнерства в перспективних галузях національної економіки; розвитку людського потенціалу та стимулювання бізнес-структур до інвестування в соціальну сферу.

Особливу увагу зосереджено на: практичних аспектах становлення демократичного врядування на основі прав людини; впровадженні та розвитку різних форм діалогу та пошуку компромісу між владою і громадськістю; удосконаленні механізмів прийняття суспільно важливих управлінських рішень на різних рівнях соціально-економічної системи держави. Це забезпечить формування нової соціально-економічної парадигми, яка відповідатиме інтересам усіх соціальних груп суспільства та сприятиме розвитку національної економіки.

у сфері удосконалення фінансово-управлінських інструментів інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва в національній економіці,

враховуючи:

- необхідність переходу застарілого вітчизняного виробництва на світові стандарти, що потребує модернізації техніки та технологій за рахунок значних інвестицій;
- деіндустріалізацію економіки, велику втрату високотехнологічних галузей, переважання сировинного виробництва;
- інтеграцію України в європейський економічний простір, загострення конкуренції на внутрішньому ринку завдяки вільній торгівлі в межах СОТ, недосконалість вітчизняного законодавства щодо гарантій якості на процеси переробки сировини та виготовлення готової продукції;
- недостатню ринкову мотивацію у господарюючих суб'єктів у вирішенні питань структурної модернізації виробництва;
- брак власних засобів і слабку фінансову підтримку інноваційних процесів з боку держави, відтік з України кваліфікованих наукових та технічних кадрів, низький рівень попиту на вітчизняну наукову продукцію внаслідок зниження інтересу до наукових установ з боку держави та приватного сектора;

необхідним є:

- стимулювання процесу залучення інвестицій у “точки економічного зростання” регіонів шляхом розробки та поширення інвестиційних пропозицій і проектів стратегічного значення для розвитку областей;
- розвиток інфраструктури підтримки інвестиційної діяльності для сприяння у реалізації інвестиційних проектів, зокрема через створення регіональних (муніципальних) бізнес-інкубаторів; визначення площадок, на базі яких можуть бути створені індустріальні парки;
- розвиток державно-приватного партнерства з метою реалізації важливих для регіонів інвестиційних проектів у сфері модернізації виробництва, впровадження енергозберігаючих технологій;
- практична реалізація заходів щодо приведення вітчизняної системи управління якістю до європейських і світових стандартів;
- виявлення та заповнення існуючих на світовому ринку «ніш» для вітчизняних товарів з високою доданою вартістю, перш за все для високотехнологічних (на противагу існуючому в даний час перекосу в сторону експорту сировинних товарів);
- державна підтримка наукоємного виробництва, включаючи субсидування процентних ставок за довгостроковими кредитами, залученими для випуску нової високотехнологічної продукції; встановлення нульового митного збору при експорті такої продукції, виробленої в Україні; пайова участь держави у фінансуванні сертифікації інноваційної продукції на відповідність міжнародним стандартам безпеки і якості; державне співфінансування виставкової діяльності високотехнологічних українських компаній.

у напрямі удосконалення інструментів інвестиційної, фінансової, бюджетно-податкової та митної політики державного регулювання вітчизняної економіки та окремих її секторів

враховуючи:

- потребу у реформуванні вітчизняної системи державного фінансового контролю та запровадженні принципово нових його форм;

- зростання економічної злочинності, насамперед у кредитно-фінансовій сфері, що підвищує рівень її ризиковості та зумовлює посилення відповідальності банків і пара банків перед своїми клієнтами, вкладниками й акціонерами;
- низьку зацікавленість іноземних і вітчизняних інвесторів у вкладенні коштів в інноваційну діяльність, а також недостатньо сформовану систему залучення кредитних ресурсів для фінансування інновацій в умовах обмеженості фінансових ресурсів;
- пріоритетний напрям для подальшого економічного розвитку держави аграрного сектору економіки, необхідність його реструктуризації та забезпечення розвитку сільських територій;
- деградацію земель через недотримання сівозмін, неконтрольоване використання хімічних добрив та недостатнє внесенням органічних, актуалізується питання охорони земель і їх ефективного використання;
- відсутність дешевих довгострокових кредитів для сільськогосподарських товаровиробників, що спричинено повільними реформами, періодичною девальвацією, неузгодженою роботою банківської системи;
- неможливість функціонування сільськогосподарських підприємств без достатніх фінансових ресурсів, що повинні надходити у господарства через механізм відшкодування ПДВ;
- недосконалість і непрозорість адміністрування за чинного порядку бюджетного відшкодування ПДВ в Україні;
- обмеженість бюджетних коштів і відсутність достатнього досвіду держави ефективного управління об'єктами громадської інфраструктури, в тому числі і туристичної в ринкових умовах;
- недостатність у держави та в приватного бізнесу фінансових можливостей для ліквідації аварійного стану об'єктів історико-архітектурної спадщини;
необхідним є:
- удосконалення законодавчої бази (правового поля та методологічного забезпечення) державного фінансового контролю, його видів і форм з урахуванням кращої практики ЄС; підсилення інституційної основи попереднього та поточного державного фінансового контролю; формування єдиної інформаційно-аналітичної системи результатів державного фінансового контролю; створення ефективної моделі розвитку та підготовки висококваліфікованих державних аудиторів;
- забезпечення ретельного підходу до вибору клієнтів банківськими установами, шляхом встановлення жорсткіших правил оцінки потенційних позичальників; розвиток кредитних бюро та запровадження скорингових моделей на основі нагромадження власних статистичних баз за індивідуальними позичальниками;
- підвищення ефективності надання пільги у вигляді інвестиційного податкового кредиту та запобігання втратам із податкових надходжень до бюджету шляхом приведення у відповідність строки дії податкових пільг інноваційного спрямування з тривалістю інноваційних циклів: для галузей з коротким інноваційним циклом – на 2 роки; для галузей з довгим інноваційним циклом – на 4 роки;

- наукове обґрунтування та практична реалізація рекомендацій щодо створення прозорого та ефективного механізму бюджетного відшкодування ПДВ сільськогосподарським товаровиробникам;
- сприяння підвищенню податкової культури через вдосконалення податкової політики, що забезпечить подальше збільшення надходжень до бюджету та покращення соціально-економічного розвитку держави;
- заохочення банківських установ з боку НБУ до кредитування сільськогосподарських товаровиробників; відновлення програми часткової компенсації відсоткової ставки; залучення сільськогосподарських товаровиробників до європейських фінансових ринків тощо;
- розроблення стратегії забезпечення відтворення землі на макрорівні, впровадження постійного моніторингу за використанням коштів, отриманим від держави на відтворення землі, звільнення від оподаткування тієї частини земель, до якої застосовується природне оновлення;
- запровадження прозорого ринку землі сільськогосподарського призначення, що сприятиме розвитку конкуренції та підприємництва в агропромисловому виробництві, створенню умов для формування ефективного власника на селі та, в умовах нестачі бюджетних ресурсів та кризи банківської системи України, забезпечення реальних можливостей для розвитку довгострокового кредитування та оновлення матеріально-технічної бази саме дрібнотоварних підприємств, які потребують державної підтримки;
- посилення соціальної відповідальності приватного аграрного бізнесу, зокрема через розробку агрохолдингами стратегій соціального партнерства з територіями присутності, шляхом створення проектів, програм, грантів, соціальних угод з місцевими органами влади за участю сільського населення. Влада та бізнес мають укласти своєрідні угоди або меморандуми щодо врахування стратегічних інтересів усіх сторін і пошуку шляхів до компромісу зі спірних питань;
- використання механізмів державно-приватного партнерства при вирішенні проблеми стимулювання розвитку туристичних комплексів як цілісних утворень, в тому числі шляхом укладення концесійних договорів на проведення відновлювальних і реставраційних робіт туристичних об'єктів;

у сфері удосконалення системи публічного управління та адміністрування, посилення національної безпеки та забезпечення ефективної соціальної політики

враховуючи:

- брак стратегічного бачення перетворень у країні, зростаючі масштаби тіньової економіки, посилення фінансово-економічної залежності;
- відсутність дієвих прозорих механізмів координації, участі громадськості, об'єднань громадян у державотворчому процесі, що призводить до створення в Україні загроз демократичному розвитку країни, порушенню конституційних прав та свобод людини;
- невідповідність задекларованої мети соціально-політичного розвитку держави інтересам суспільства та реаліям державної політики, що проводиться в інтересах олігархічних угруповань;

- активізацію заходів держави з подолання корупції в різних структурах публічного управління та поширення корупційних правопорушень, зростання їх загрози для національної безпеки;
 - зростання кількості правопорушень при здійсненні державних закупівель, що суттєво знижують ефективність використання державних коштів.
 - лібералізацію візового режиму, спрощення прикордонних формальностей і відміну контрольних операцій на внутрішніх державних кордонах країн-членів ЄС, а також подальший розвиток та поглиблення економічних та соціально-політичних зв'язків;
 - складну демографічну ситуацію та загострення соціальних проблем; скорочення фінансування розвитку галузей, що підтримують відтворення і розвиток людського капіталу як ключового драйвера економічного зростання держави;
 - погіршення стану екосистем у результаті антропогенної діяльності, розорювання земель, порушення цілісності та зменшення природних комплексів, забудовування і забруднення значних територій, нагромадження відходів тощо;
 - європейський вектор розвитку нашої держави, що вимагає активної участі України у зусиллях міжнародного співтовариства зі зменшення та попередження екологічних загроз національній та регіональній безпеці;
 - постійно зростаючий обсяг наукової та освітньої інформації, необхідність забезпечення її доступності у формі відкритих даних для науковців і практиків, актуальність питань розповсюдження практик академічної доброчесності й розвитку відкритої науки;
- необхідним є:*
- формування сучасної моделі національної економіки, що базується на технічному оновленні матеріальної бази виробництва, скорочені частки сировинних галузей, збільшені в економіці тих галузей, які виступають в якості каталізаторів економічного розвитку (наукомісткі галузі формування інноваційної моделі розвитку);
 - зміна пріоритетів у розвитку економіки і відхід від ресурсномістких виробництв, приведення виробничих процесів і параметрів продукції у відповідність критеріям «зеленого» ресурсовикористання, існуючим та/або прогресивним вимогами екологічності;
 - поширення практики активного, систематичного, цілеспрямованого залучення національно-патріотичних організацій, інтелігенції до вироблення та вирішення актуальних питань сучасного державного управління, протидії національним загрозам, захисту національних інтересів;
 - розробка та впровадження прозорих інструментів взаємодії, що дозволяв би державі в повному обсязі виконувати її соціальні функції, науковцям впливати на прийняття рішень щодо формування макроекономічної політики та напрямів державної підтримки, стимулював бізнес на функціонування на засадах екологічно та соціально збалансованого економічного зростання, забезпечував конституційні права громадян;
 - уточнення та конкретизації завдань та функцій державного прикордонного контролю, порядку застосовування різних способів його організації, які в

найбільш загальному плані визначаються в технологічних схемах пропуску осіб, транспортних засобів та вантажів через державний кордон в рамках виконання плану дій угоди України з Європейським Союзом;

- формування нормативної бази використання поліграфічних технологій для протидії корупційним проявам, встановлення вимог до осіб, які отримують сертифікат, який дозволяє бути поліграфологом, з метою захисту громадян України від зловживання у даній сфері;
- впорядкування нормативної бази з метою створення цілісної системи публічних закупівель; усунення дублювання функцій уповноважених та контрольних органів у сфері публічних закупівель, забезпечення більшої прозорості їхньої діяльності; вдосконалення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних майданчиків, веб-порталів та інших інформаційних ресурсів;
- поєднання альтернативних фінансових інструментів стимулювання розвитку освітньої компоненти людського розвитку, зокрема через створення фондів цільового капіталу (ендаумент фондів), що сприятиме інтеграції безпосередньо освітньої та науково-дослідницької складових, формуванню освітнього базису для якісних змін людського розвитку;
- впровадження у практику управління ризик-орієнтованого підходу для підвищення дієвості системи охорони навколишнього природного середовища та населення певної території від загроз природного та техногенного характеру;
- проведення ефективної державної політики у напрямі удосконалення чинної солідарної пенсійної системи та запровадження накопичувальної пенсійної системи. Необхідно об'єднати зусилля і ресурси для справедливих змін і реального реформування пенсійної системи в Україні, що зможе забезпечити справедливую систему розподілу пенсійних коштів, детінізувати економіку, стабілізувати пенсійну систему, забезпечити економічне зростання та добробут населення зараз і в майбутньому;
- поширення практики державно-гарантованої підтримки дітей, які опинилися у скрутних життєвих обставинах з використанням допомоги патронатних вихователів;
- створення Національного репозитарію академічних текстів - загальнодержавної розподіленої електронної бази даних, в якій будуть накопичуватись, зберігатись, систематизуватись та піддаватись аналітичній обробці академічні тексти. Це зробить максимально доступною для суспільства наукову інформацію України і світу; сприятиме розвитку освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності шляхом поліпшення доступу до академічних текстів та просування академічній доброчесності.

Реалізація перерахованих вище заходів сприятиме цілій низці перетворень в національній економіці: підвищенню соціальної ефективності публічного управління та адміністрування; зміні моделей соціального захисту населення; оновленню основних виробничих засобів за рахунок впровадження новітніх технологічних систем, що забезпечують ресурсозбереження та високу економічну ефективність виробництва; зміні масштабів і концентрації виробництва; появі

нових малих і середніх підприємств (і в першу чергу, інноваційних), переходу до створення конкурентних переваг у високотехнологічних галузях та ін.

Запропоновані рекомендації можуть стати основою для формування стратегії модернізації національної економіки та розробки відповідного комплексу заходів, інструментів і механізмів її реалізації, що забезпечить подолання відставання в соціально-економічній сфері і створення умов для подальшого переходу країни на інноваційний шлях розвитку.

Затверджено

23.09.2017 р.